

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Motion. Maxtak på elever för kuratorer och psykologer

Förlag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att motionen ska anses besvarad med hänvisning till utbildnings- och arbetslivsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Sammanfattning

Miljöpartiet har inkommit med en motion där man yrkar att Region Gotland ska införa ett maxtak på elever för kuratorer och psykologer som arbetar inom elevhälsan i enlighet med de fackliga förbundens rekommendationer i syfte att förbättra förutsättningarna att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande och kunna stödja elevernas skolgång.

För närvarande finns inom barn- och elevhälsan 10,8 heltidstjänster riktade mot grundskolan gällande kuratorer samt 8,7 heltidstjänster gällande psykologer. Det betyder att varje kurator i genomsnitt har 523 elever och varje psykolog har 649 elever. Förbunden rekommenderar max 300 elever per skolkurator och max 500 elever per skolpsykolog. För att nå dessa rekommendationer skulle 8,0 kuratorstjänst och 2,6 psykologtjänst behöva tillföras. Detta skulle medföra en sammantagen ökad kostnad på cirka 7 000 000 kr beräknat på 2024 års genomsnittliga lönekostnader.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens bedömning är:

- att motionens intentioner är vällovliga och eftersträvansvärda
- att det under rådande exceptionella ekonomiska läge inte finns utrymme för den kostnad som motionens förslag skulle innebära.

Ärendebeskrivning

Miljöpartiet har lagt fram en motion där man yrkar på ett maxtak för elever per skolkurator och skolpsykolog utifrån de fackliga förbundens rekommendationer. Detta för att skapa förutsättningar att klara av uppdraget att främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande och stödja eleverna i sin skolgång och utifrån den rapporterade ökande psykiska ohälsan.

Akademikerförbundet SSR, som representerar professionella inom socialt arbete, rekommenderar ett maxtak på 300 elever per skolkurator samt att ingen skolkurator ska ansvara för mer än tre skolor. Psykologförbundet rekommenderar ett maxtak på 500 elever per skolpsykolog eller att arbeta mot max två rektorer.

Bakgrund

Elevhälsan styrs nationellt av bland annat skollagen och hälso- och sjukvårdslagen. Verksamheten granskas av Skolinspektionen och Inspektionen för vård och omsorg, IVO. Skollagen (2010:800) anger att det ska finnas elevhälsa för elever i förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, sameskola, specialskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola och ska omfatta medicinsk, psykologisk, psykosocial och specialpedagogisk insats och att det ska finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare.

Skollagen anger vidare att elevhälsan

- främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande
- ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål
- ska bedriva arbete på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med lärare och övrig personal
- ska vara en del av skolans kvalitetsarbete
- vid behov ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten

Det är skolans huvudman som ansvarar för att alla elever har tillgång till elevhälsa i den omfattning som de har rätt till enligt skollagen.

Nuläge

Barn- och elevhälsan ger stöd till kommunala förskolan, grundskolan, gymnasieskolan, anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola genom att tillhandahålla de lagstiftade elevhälsokompetenserna i form av skolsköterskor, skolpsykologer, skolkuratorer och skolläkare. I barn- och elevhälsan finns också hörsel-, syn- och talpedagog, logoped och fysioterapeut samt den förebyggande verksamheten Skolfam där psykolog och specialpedagog är anställda. Logoped kommer succesivt ta över talpedagogens arbetsområden.

Kostnadsjämförelser

Nyckeltal från Kolada visar följande kostnadsjämförelser med riket (grundskola 1-9). 2023 hade vi en något högre kostnad än liknande kommuner men en något lägre än alla kommuner.

Område	2019	2020	2021	2022	2023
Alla kommuner	4 118	4 264	4 584	4 832	5 105
Gotland	3 834	4 041	4 176	5 118	4 707
Liknande kommuner grundskola	3 558	4 181	4 323	4 800	4 350
Mindre stad/tätort (ovägt medel)	3 584	3 899	4 053	4 461	4 943

Nulägesanalys kring bemanning

Tabellen nedan berör endast grundskolans elevhälsa. Kostnad i tabell nedan beräknas på årskostnad inklusive sociala avgifter enligt:

Psykolog: 773 000 kr
Kurator: 633 300 kr

Grundskola	Kurator	Psykolog
Budgeterade heltidstjänster 2024	10,8	8,7
Elever per yrke enligt budget	523	649
Skolenheter	3	3,7
Heltidstjänster enligt förbundens rekommendationer	18,8	11,3
Skillnad från idag (antal tjänster)	8	2,6
Ökad kostnad	5 066 400 kr	2 009 800 kr

Sammantaget skulle alltså ett maxtak enligt förbundens riktlinjer medföra en total kostnadsökning på cirka 7 000 000 kr.

I budget för 2024 finns ökade intäkter i form av större bidrag, såsom projektmedel och statliga stimulansmedel, prognosticerat cirka 1 900 000 kr. Detta är inget man kan räkna ska återkomma. Tittar man tillbaka så har barn- och elevhälsan haft bidrag om 796 000 kr 2023, 1 536 000 kr 2022 och 493 000 kr 2021. Det finns en betydande risk att det inte kommer att bli lika höga belopp framgent. Skulle vi få minskade bidrag för 2025 skulle det betyda att vi inte kan behålla all personal vi har idag. 1 900 000 kr är cirka 2,5 heltidstjänst.

Bedömning

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen (UAF) ställer sig positiv till intentionen att införa en maxgräns för antalet elever per skolkurator och skolpsykolog inom organisationen i enlighet med förbundens rekommendationer. Tillräcklig tillgång till de olika professionerna inom elevhälsan är en nödvändig förutsättning för att elevhälsans uppdrag ska kunna fullgöras. Att satsa på främjande och förebyggande insatser är mycket viktigt vilket också riktlinjer, policys och allmänna råd från våra olika myndigheter pekar på och är helt i linje med Regions Gotlands omställningsarbete för God och nära vård -Hälsa genom hela livet.

Fortsatt är det ändå en utmaning att hinna med den del av det lagstiftade uppdraget som gäller att främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande, även om man tagit flera kliv i positiv utveckling de senaste åren gällande detta. Det finns också flertalet elever med komplexa stödbehov. För närvarande bedömer både grundskolans och Barn- och elevhälsans ledningsgrupper att Gotlands grundskolor inte har tillräckligt mycket av elevhälsans insatser utifrån elevernas behov och för att främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande såsom lagen kräver. Motionen tar således upp en viktig fråga om förutsättningar att kunna utföra elevhälsouppdraget, men det är också viktigt att beakta den totala sammansättningen av elevhälsopersonal för en sammanvägd bedömning och utgå från att behoven kan se olika ut från skolenhet till skolenhet, vilket gör det komplext att på förhand säkerställa ett visst elevantal i förhållande till olika

professioner. Elevhälsans bemanning behöver anpassas till mål och uppdrag samt faktorer såsom elevunderlagets socioekonomiska sammansättning och utifrån elevernas och verksamheternas behov och förutsättningar. Därtill är det i rådande ekonomiska läge svårt att se att en höjning av rambudget med 7 000 000 kr skulle kunna medges utan effektivisering på andra kostnadsposter.

Sammanfattningsvis är Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens bedömning:
-att motionens intentioner är vällovliga och eftersträvansvärda
-att det under rådande exceptionella ekonomiska läge inte finns utrymme för den kostnad som motionens förslag skulle innebära

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen föreslår att motionen ska anses besvarad med hänvisning till förvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Motion (MP) Maxtak på elever för kuratorer och psykologer 2023-12-11
Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-05-20

Länkar

[Skollagen \(2010:800\)](#)

[SSR rekommendationer](#)

[Psykologförbundets rekommendationer](#)

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Karin Alvinge
Avdelningschef barn- och elevhälsan

Skickas till

Regionstyrelsen